

Berto Šalaj
Fakultet političkih znanosti

**Populizam u hrvatskoj politici od
2009. do 2013.: zastupljenost i tipovi**

Zadar, 03. listopada 2013.

interes za populizam?

- 1) odnos demokracije i populizma
- 2) jačanje populizma u zemljama Zapadne Europe
- 3) prisutnost u hrvatskom političkom i medijskom govoru, ali bez sustavnih politoloških istraživanja

porijeklo pojma?

1890-te, Sjedinjene Američke Države

populizam → označavanje načela i prakse
koje je u to vrijeme
zastupala *People's Party*

oduzimanje vlasti političkim i poslovnim
elitama i davanje vlasti narodu (radnici
+ seljaci)

LIJEVA STRANKA!

definicija populizma?

~~“svaki narod ima vlast kakvu zaslužuje”~~

populizam je pokret koji suprotstavlja
dobar i pošten narod lošim i
korumpiranim političarima

lijevo ili desno?

definicija populizma?

“an ideology that considers society to be ultimately separated into two homogeneous and antagonistic groups, ‘the pure people’ versus the ‘corrupt elite’, and which argues that politics should be an expression of the *volonte generale* (general will) of the people”

Cas Mudde

“an ideology that pits a virtuous and homogeneous people against a set of elites and dangerous others who are together depicted as depriving (or attempting to deprive) the sovereign people their rights and values”

Albertazzi / McDonnell

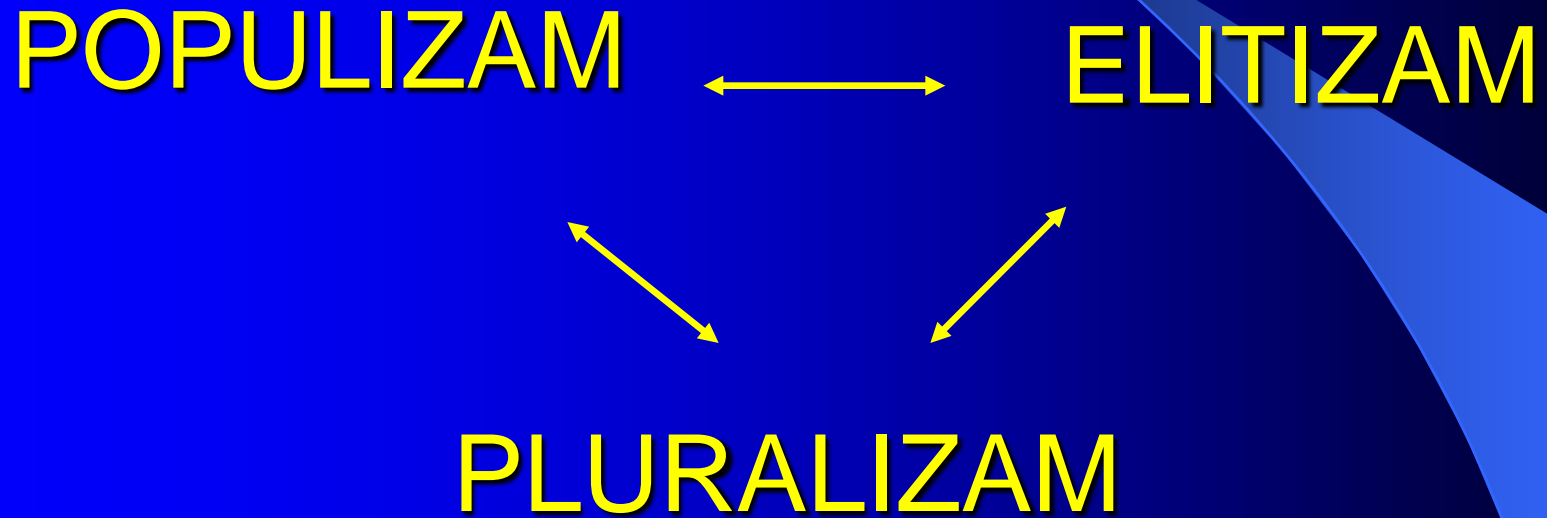
definicija populizma?

suvremeno razumijevanje populizma

- 1) glorifikacija naroda kao jedinstvenog, homogenog tijela
- 2) postoji jasna granica između:
  - a) naroda i političkih elita
  - b) naroda i “opasnih drugih”
- 3) kritika predstavničkih i posredničkih institucija /POLITIČKE STRANKE!/ i insistiranje na izravnoj demokraciji

LIJEVI ILI DESNI
POPULIZAM

definicija populizma?

što istraživati kada istražujemo populizam?

1) populizam kao specifičan organizacijski oblik

2) populizam kao politički stil

3) populizam kao (slabo utemeljena)
politička ideologija

kako istraživati populizam?

populizam u hrvatskoj politici

populizam, kao stil i kao ideologija, manifestira se u komunikacijskim obrascima koje političari, političke stranke i politički pokreti koriste

analiza sadržaja

analiza sadržaja

4/2009 – 5/2013

**intervjui (subotnji prilozi)
Večernji list, Jutarnji list,
Novi list, Slobodna
Dalmacija + Globus + Nu2**

Milan Bandić
Željko Kerum
Ivan Grubišić
Dragutin Lesar

Zoran Milanović
Ivo Josipović
Vesna Pusić
Jadranka Kosor
Tomislav Karamarko

Nikica Gabrić
Ruža Tomašić

istraživačka pitanja:

- 1) u kojoj mjeri je populizam bio zastupljen u političkoj komunikaciji hrvatskih političara?
- 2) postoje li razlike u zastupljenosti populizma između političara koje mediji učestalo označavaju 'populistima' i tzv. *mainstream* političara?
+ opozicija / vlast + promjena lidera stranke
- 3) mogu li se kod hrvatskih političara prepoznati različiti tipovi populizma?
- 4) postoje li razlike u zastupljenosti populizma u izbornom i međuizbornom razdoblju?
- 5) može li se govoriti o 'hrvatskom populističkom stilu' u smislu specifičnosti tog fenomena u našem okruženju u odnosu na uvide iz drugih demokratskih država?

kako mjeriti populizam? dimenzije

1) isticanje naroda

spominjanje i glorificiranje naroda?

narod kao jedinstveno tijelo?

zagovaranje izravne demokracije?

2) antielitizam (politički)

kritika elita - sve elite su jednako loše

3) postoje li i tko su 'opasni drugi'?

tko su oni koji su prijetnja narodu?
(prema kojima se izražavaju negativni stavovi)

analiza sadržaja

thematic analysis

holistic grading

bsalaj@fpzg.hr